

Dinsdag 13 oktober - Wij krijgen geen officieele berichten meer. Altijd zooveel volk aan het stadhuis voor de paspoorten. Het gerucht loopt in stad dat er binnen een paar dagen geene bloem meer zal zijn en geen eten meer. Dit brengt de paniek op het hoogste.

Men is zeer verwonderd dat de stad geene maatregelen genomen heeft voor de bevoorrading. Men heeft goed zeggen dat zekere persoon dwong eerst voor Brugge te zorgen. Zulks sluit niet uit dan men dien persoon aan het verstand had moeten brengen dat Oostende, toevluchtsoord van al de vluchtelingen en ook van ons dooreengeworpen leger, eersten vooral moest geholpen worden.

Het is, overigens, overal eenen warboel. De troepen trekken weg; de gekwetsten worden in allerhaast naar de Zeestatie gebracht om af te varen.

Daar is 't ook iets, aan de Zeestatie ! Er wachten daar vluchtelingen sinds 's morgens 3 ure om te kunnen vertrekken, en er is eilaas geen middel ! Velen vertrekken, te voet of per tram, naar Duinkerke. De stokers en matrozen der maalbooten hebben de toelating bekomen om hunne huisgezinnen over te brengen. 't Zelfde gebeurt voor 't beheer van het Loodswezen.

Wat onze visschersbevolking betreft, deze maakt zich gereed om in zee te steken met de sloepen. Stoelen, tafels, bedden, kassen, keukengerief, alles wordt op de sloepen geladen - en vooruit naar Lowestoft of naar Frankrijk. In gansch het Visscherskwartier zullen slechts enkele grijsaards en gebrekkelijken overblijven.

Eene "taube" vliegt over de stad en werpt 2 bommen uit, waarvan de eene bij het Koninklijk Paleis valt en de andere bij het Gasgesticht. Geene schade.

De burgerwacht is ontbonden : de wachten, in sommige kompanies zijn verwittigd geworden dat zij hunne wapens moeten indragen in den hangaar 1 (Nieuwe Dokken). Andere kompanies ontvingen niets. 't Is daar ook een warboel !

Volgende proklamatie, ondertekend door de Belgische ministers, is aangeplakt :

Koninkrijk België

P R O K L A M A T I E

Medeburgers,

Oostende, 13 oktober 1914.

Sinds twee maanden en half verdedigen de Belgische soldaten heldhaftig voet voor voet de bodem van het Vaderland. De vijand meende ons leger in Antwerpen te vernietigen. Maar, een door zijn orde merkwaardige terugtocht heeft zijn hoop verijdeld en heeft ons strijdkrachten behouden die voort zullen gaan zonder poozen, de rechtvaardigste en de edelste der zaken te dienen. Die strijdmachten zijn op het oogenblik werkzaam in de nabijheid onzer zuidergrens, te zamen met onze Bondgenooten. Dank zij die kostbare samenwerking, lijdt de zegepraal van het Recht geen twijfel.

Het Belgische Volk heeft met een taaien moed die beproevingen aangenomen; en nu eischen de omstandigheden van het oogenblik weer een nieuwe opoffering. Om het streven van den overweldiger niet te dienen, is het noodzakelijk dat de Belgische Regeering voorlopig haar zetel vestige in een oord, waar zij, in verband met ons leger eenerzijds, en met Frankrijk en Engeland anderzijds, het onderbroken uitoefenen van 's Lands Souvereiniteit kan verzekeren. Daarom verlaat ze heden Oostende, met het dankbaar aandenken van een gul onthaal dat ze in die stad vond. Zij zal zich voorloopig in Le Hâvre vestigen alwaar de edele vriendschap van de Regeering der Fransche Republiek haar de volheid van haar Souvereine Rechten en de volledige uitoefening van hare rechten waarborgt.

Medeburgers,

Deze voorloopige beproeving, die onze Vaderlandsliefde met gelatenheid moet aanvaarden, zal weldra, wij zijn er van overtuigd, hare wederwraak vinden.

De Belgische openbare diensten zullen niet staken, ten minste in zooverre de plaatselijke toestanden zulks toelaten. De Koning en de Regeering rekenen op de wijsheid van uwe vaderlandsliefde. Van uwen kant, moogt ge rekenen op onze vurige toewijding, op de dapperheid van ons leger en op de krachtige medewerking van onze Bondgenooten, om het uur van de gemeenschappelijke bevrijding toe doen naken.

Ons dierbaar Vaderland, dat zoo snood verraden en mishandeld werd door eene der Mogendheden welke gezworen had, zijne onzijdigheid te waarborgen, heeft in de gansche wereld stijgende bewondering verwekt. Dank zij de eendracht, den moed en klaarziendheid van onze kinderen, zal het deze bewondering, die het heden zoo opbeurt, waardig blijven. Morgen zal het uit die beproeving opstaan, grooter en schooner dan ooit te voren, omdat het geleden heeft voor het Recht en voor de eer der Beschaving.

Leve België, leve zijn vrijheid, leve zijn onafhankelijkheid !

In den namiddag komen de jagers-verkenners en de burgerwachten te peerd van Brussel af. Deze ook, zijn ontbonden en ze maken er gebruik van om burgerkleederen aan te trekken.

De twee loodsboten, die in de haven lagen, alsook de derde loodsboot, die in zee was en door de overheid van het Zeewezen werd binnengeropen, worden heden door de sleepboten van den Staat weggetuid. Ze hebben aan boord de huisgezinnen der loodsen, hulploodsen, loodsmatrozen enz.

Rond 3 ure van den namiddag verlaat de maalboot Princesse Clémentine onze haven, aan boord hebbende den Algemeenen Legerstaf van ons leger, waarvan o.a. deel maakt onze stadgenoot M. Emiel CORNILLIE, gewezen bevelhebber van het schoolschip "L'Avenir", gedurende ruim eene maand in een der forten van Antwerpen belast met den dienst der kanonnen voor vliegtuigen en bij de afrëis van den Staf naar Oostende benoemd tot Majoor der artillerie.

Omstreeks 5 ure verlaat de aviso Ville d'Anvers onze haven, hebbende aan boord MM. MOULIN, dienstbestuurder van het Zeewezen, VERVACK, ingenieur id., DUBOIS, dienstbestuurder der Staatspaketboten en hunne huisgezinnen, benevens een 5tal bedienden van het Zeewezen, ook met hunne huisgezinnen.

Tegen den avond worden het poeder, het toniet en de "fusées"

(vuurpijlen) van het Zeewezen, door de zorgen van ondergeschikte bedienden in de haven geworpen.

Er werden hoegenaamd geene maatregelen genomen om het materieel en de koopwaren - er waren er voor millioenen frank weerde - opgestapeld in de werkhuizen van het Zeewezen in veiligheid te brengen, hetgene nochtans heel gemakkelijk had kunnen gebeuren. Men beschikte immers over het avisoschip Ville d'Anvers, dat gedurende zes dagen aan het staketsel gemeerd of in de havengeul in vlot water klaar om varen lag ! Het schoolschip Ville de Bruges, de kustwachter Ville d'Ostende, en twee in herstelling of afgekeurde maalbooten werden achtergelaten, alswanneer het zoo gemakkelijk was deze vaartuigen buiten te tuien - sedert verscheidene dagen immers hebben wij 't schoonste weder van de wereld, geen rimpeltje op de zee, schier geen loovetje wind !

Sedert Vrijdag avond wist men dat Antwerpen gevallen was, of ten minste dat de Scheldestad vallen zou, men had dus al den tijd om niet alleen de doorluchtige kopstukken te redden der beroemde administratie, voor dewelke de gansche wereld ons met jaloersche oogen aankijkt, maar ook om het materieel en de koopwaren, die zooveel goud hebben gekost in veilige haven te brengen. Een voorzichtig bestuur zou van over lang maatregelen genomen hebben, en dit met des te meer reden daar het opstootje van 25 Oogst, aan het Leffingsch kalsijtje, ten overvloede bewezen had dat Oostende, niet heel en gansch, gelijk het de Franschman zegt à l'abri d'un coup de main (zoo iets als buiten gevaar) was ! Nu, wij leven - voor het oogenblik nog, althans - in België, en voor wie onze Belgische administratie kent !!

Woensdag 14 oktober - De paniek is nog schrikkelijker dan gister. Op vele hoeken der straten ziet men hoopen kostuimen van burgerwachten liggen. Eenige kompanies soldaten trekken nog af in de vroege (7-8 ure). Bij andere, alsook aan benden rondzwalende soldaten wordt door officieren toegeroepen : "Tirez votre plan ! Trek uw plan !" Die arme jongens haasten zich op den zoek te gaan achter burgerskleederen, maar zulks is hoegenaamd niet gemakkelijk ! Na den oorlog zal men wel eens mogen een onderzoek doen over het gedrag van zekere officieren, want is een groot gedeelte van ons leger ontzenuwd, zijn veel dappere leeuwen moedeloos geworden, de schuld is niet OMLAAG maar wel OMHOOG te zoeken.

De censuur heeft dapper gewrocht op de dag- en weekbladen, en verscheidene malen was de "Duinengalm" den duts in de zaak - maar de militaire overheid had veel beter gedaan, met van het begin van den oorlog af, paal en perk te stellen aan de stelselmattige aanvallen tegen de Katholieke partij, tegen het Ministerie en tegen M. WOESTE. Het kwaad dat die leugentaal, neen, die lastertaal gedaan heeft, is onzeglijk ! En daar ligt, voorzeker, eene der grootste oorzaken van de ontzenuwing van ons leger en van ons volk, dat in niemand geen vertrouwen meer stelt, in al de overheden verraders of onbekwamen ziet, en geen enkel oogenblik nadenkt dat België, het kleine België, om zijn heldhaftig strijden de bewondering der wereld afdwingt.

Eene andere oorzaak der ontzenuwing is het gemis aan STELLIG, ECHT nieuws. Er wordt van alles verteld; de Duitschers zullen Oostende platschieten en platbranden, zij zullen al de jongelingen en mannen van 18 tot 30 jaar gevangen nemen en inlijven in hunne legers die tegen Rusland vechten, en wat weten wij nog al !

Die praatjes zaaien den schrik in 't volk. Schier gansch de visschersbevolking is met de sloepen in zee gestoken. Aan de Zeestatie is het een gedrang, ongehoord, van menschen die vluchten willen. Tengevolge van den mist, zegt men, is nog geene maalboot uit zee teruggekeerd; volgens andere personen is de maalboot uit Folkestone niet gevaren, daar men bezig is met drijvende mijnen op te visschen. Feitelijk zien wij 4 van die helsche tuigen op de Visscherskaai liggen.

Eerst om 10 1/4 ure vertrekt er eene maalboot met gekwetsten en vluchtelingen aan boord.

Op den Bassijn en rond de Zeestatie loopt het akelig gerucht dat eene Fransche maalboot, gister namiddag uit onze haven gevaren, op eene mijn geloopt en met 1700 passagiers vergaan is ! Dit gerucht wordt echter niet officieel bevestigd.

De grote statie is gesloten, doch men kan binnen langs de "bagages" (goederenhal). Deze morgen vertrekken 2 treinen met vluchtelingen naar Duinkerke. Deze namiddag zal een derde trein gevormd worden, doch wanneer de vluchtelingen er 4 uren zullen ingezeten hebben, zullen zij er uit gedreven worden, omdat hij militairen moet overbrengen.

Terwijl wij over de Vander Sweepplaats stappen, weerklinkt ineens geschot : pan, pan, pan. 't Is thans 9 1/4 ure : een "taube" (duitsch vlieg machien), uit de richting van Breedene komende, liegt nogal laag, doch bij 't eerste schot, klimt zij hoog de lucht in en verdwijnt kort daarna.

Aan de tramstatie der Vander Sweepplaats, uitnemende vele vluchtelingen, met koffers en pakken beladen, die wachten op de zeldzame trams, vertrekkende naar Middelkerke of Blankenberghe. Rond 10 3/4 ure vertrekt een tram, bestaande uit open koopwarenwagens waarin vluchtelingen geperst zitten als haringen in eene ton ! Arme dutsen !! En 't begint te regenen !

Van de trams van Blankenberghe stappen jongelingen in massa, af. 't Zijn er van Gent, van Brugge, enz., die vluchten uit vrees door den duitscher ingelijfd te worden ! 't Zal alzoo gansch den dag eene droevige processie zijn !! Rond 2 1/2 ure gaan wij naar de "place" (bureel der plaats) om het eerste blad van den "Duinengalm" van Vrijdag 16 Oktober 1914 aan de censuur te onderwerpen. 't Eerste dat wij te weten komen, is dat de "place" vertrekt, het tweede dat het kanon bromt al de kanten van Brugge en het derde dat alle censuur opgeheven is, daar de duitschers hier toch Vrijdag zullen zijn. Voor de eerste maal sedert 39 jaar zal "De Duinengalm" dus niet verschijnen. Hopen wij dat het voor niet lang wezen zal, en dat hij binnen korte dagen aan zijne lezers de vrijmaking van ons geliefde en heden zoo ongelukkig land zal mogen aankondigen !

Wij vernemen nog iets : de duitschers rukken aan op twee kolommen; de eene is achteruit geworpen geworden, doch de andere is doorgedrongen tot tegen Oostcamp, waar thans een gevecht geleverd wordt.

3 vrienden van Brugge, jongelingen, die ook vluchten, vertellen ons dat de duitschers deze morgen te Ursel waren, op 3 uren van Brugge.

Wij richten ons naar de Zeestatie die juist gesloten komt te worden. Wij ontmoeten daar menschen die sedert gister morgen

5 ure, wachten om te kunnen vertrekken. Een vriend zegt ons dat er gevochten wordt te Oostcamp en tegen eene patroelje te Thielt; een groote slag is nakend in de omstreken dezer stad. De Engelsche-Fransche troepen, die den aftocht van het Belgisch leger dekken, zullen daar, denkt men, de opmarsch der Duitschers trachten te stuiten.

Rond 4 1/4 ure vliegt eene "taube" boven de stad en werpt eene bom uit die valt in de Leffinghestraat, een weinig verder dan het policiebureau, een putje in den grond makend en al de ruiten der herberg van het schietplein "Sint Sebastiaan" verbrijzelend. Op de "taube" wordt geschoten doch vruchteloos.

De middenpost is sedert den noen gesloten (deze der statie was reeds toe). De bedienden en klerken wierden door den heer postontvanger bedankt en de sleutels van het gebouw werden overhandigd aan de portierster, Mevr. AERCKE, met last ze aan de Duitschers te geven, zoo ze kwamen. De briefdragers zullen morgen vroeg afgedankt worden.

Tegen den avond wordt een groot deel der koopwaren die nog liggen in den hangaar 1 (kazen, spek, eetwaren, getuig en gerief) aan den eerstkomenden uitgedeeld.

Met den avond komen veel vluchtelingen af, hetgene nog meer schrik verwekt ! En nog eens, de dwaasste vertellingen : de Duitschers zouden om 5 1/2 ure binnen Bruggegekomen zijn en de menschen doodgeschoten hebben aan de Gentpoort.

Zulks verteld, o.a. rond 8 ure, een van 't Minnewater die de reis te voet deed en de zaak zou hebben bijgewoond.

O simpele duif !

Wat er ook van zij, de Duitschers naderen en 't is met den herteklop dat heden avond vele Oostendenaars slapen gaan, den herteklop, niet uit vrees, oh neen, maar uit spijt voor de geliefde moederstad die, morgen misschien in handen van den vijand zijn zal.

De paniek was niet min groot op den Vuurtorenwijk. Geheele families van visschers staken, met pak en zak, in zee met hunne bootjes : met die notenschelpen, geen zes meter lang, zullen zij trachten Engeland of de kusten van Frankrijk te bereiken.

Om een gedacht te geven van die paniek : eene vrouw, sedert 5 dagen gelegen, deed in allerhaast haar kindje doopen en scheepte 's avonds, bij regenachtig weder, op een schipje in.

In de kapel van den Conterdam had deze morgen een begrafenisdienst plaats voor een persoon der wijk Meiboom. Er was zeer veel volk in de kapel. De Eerw. Heer DEVOS, pastor der parochie, begon juist de Libera te zingen toen eene vrouw kwam roepen dat de Duitschers daar waren. In een oogwenk was de kapel ledig : de bloedverwanten van den overledene waren van de eerste weg, de missedieners ontteden zich in allerhaast van hunne kerkelijke gewaden, en de E.H. Pastor, bleef alleen, met zijn kerkbediende, bij het lijk ! Belgische soldaten, over den Conterdam trekkend, hadden verteld dat de Duitse troepen in aantocht waren...

(vervolgt)